

Oponentský posudek bakalářské práce Markéty Šestákové

Principy inicializace u antroponym v českém znakovém jazyce

Kolegyně Šestáková se ve své bakalářské práci zabývala jasně vymezeným tématem: formální podobou inicializace u antroponym v českém znakovém jazyce. Zaměřila se na iniciály vycházející z dvouruční prstové abecedy a způsoby jejich modifikací. Pro jejich výzkum se rozhodla čerpat z veřejně dostupného online archívu české televize (= ivysílání). Zdroj hodnotím obecně velmi dobře, avšak pojí se s ním velká nevýhoda: videozáznamy analyzovaných Zpráv v českém znakovém jazyce na základě autorského práva České televize autorka nemohla stáhnout a přiložit na samostatném nosiči jako přílohu bakalářské práce.

Celkem se kolegyni ve zkoumaném vzorku podařilo zaznamenat celkem 71 jednotlivých produkcí rodných jmen a 265 jednotlivých produkcí příjmení. Provedla detailní analýzu získaného materiálu, která přinesla zajímavé výsledky: 1) nejvíce používaným principem pro vyjadřování vlastních jmen je uplatnění iniciál (vedle užití prstové abecedy, obecného znaku, kalku a dalších) a 2) nejčastějším způsobem modifikace je opakování pohybu. Kolegyně ve své práci, vůbec v uchopení problému, zpracování teoretického základu textu v části diskuze nad výsledky dokazuje, že odbornému tématu po všech stránkách dobře rozumí. Výsledný text práce je navíc velmi dobře strukturovaný, jednotlivé části textu jsou logicky provázané, a to čtenáři dovoluje veškerý čtenářský komfort: užívat si srozumitelně zpracovaný text s podnětnými otázkami a pochopitelně formulovanými odpověďmi, případně úvahami o odpovědích.

K výběru jazykového materiálu mám jednu rozšiřující otázku: Proč se kolegyně rozhodla využít materiál z přesně vymezeného časového období konání letní deaflympiády. Rozumím základní úvaze autorky práce, kdy očekávala, že se v textech v této oblasti bude objevovat mnoho vlastních jmen. Zajímalo by mě ale, kolik z celkového počtu vyexcerpovaných znaků bylo rodných jmen a příjmení vytvořených iniciálami pro „slyšící“ a „neslyšící“ osoby? Je možné, že u neslyšících se ve větší míře objevoval jmenný znak a využití iniciál bylo méně časté? Nebylo by bývalo vhodnější vybrat „neutrální“ vzorek z období letní olympiády (pokud máme zůstat u sportu)? Je možné, že by jiný výběr jazykového vzorku ovlivnil celkové výsledky a výstupy bakalářské práce?

Druhým dotazem se vrátím k teoretické části práce, ve které si kolegyně Šestáková připravuje půdu pro kvalitnější a cílenější analýzu jmen. Pracovala zde s nejrůznější více či méně dostupnou literaturou. Díky tomu byla schopná jasně a stručně přiblížit problematiku proprií a antroponym (především dva jejich podtypy - rodná jména a příjmení). Práce s literaturou dokládá jakýsi badatelský um, který je u kolegyně Šestákové nesporný. Ráda bych také vyzdvihla autorčinu snahu vymezit terminologii, kterou ve své práci využívala. K celému se staví velmi tvůrčím způsobem a navrhuje dokonce dva nové termíny: aktuální inicializace a iniciála.

Dále bych se ráda pozastavila nad funkcemi antroponym – kol. Šestáková v textu zdůraznila, že texty z jejího materiálu plní funkci „oficiální sféry“, kdy vychází z popisu funkcí antroponym v češtině. Mohla by kolegyně ještě přemýšlet nad specifickými funkcemi antroponym v ČZJ, případně nad rozdílností těchto funkcí v ČJ a v ČZJ? Můžeme nějak doložit na příkladech?

V práci jsem po formální a stylistické stránce nenašla závažnější chyby, ani překlepy. Jen malá připomínka – ráda bych uvedla na pravou míru komentář z poznámky na s. 33. Tam pod jménem Venduly Staré autorka vysvětluje, že příjmení STARÁ je za svobodna a PANSKÁ je příjmení získané sňatkem. Ve skutečnosti to je přesně naopak. Dále na s. 41 je u příjmení „Veselý“ vysvětlení, že manuální komponent znak je RADOST, ale ve skutečnosti se jedná o moravskou variantu znaku „VESELÝ“.

Závěr:

Bakalářská práce splňuje požadavky na bakalářské práce kladené a může být podkladem k obhajobě. Práci hodnotím stupněm výborně. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

7. června 2018

Mgr. Radka Nováková

Ústav jazyka a komunikace neslyšících